

LĒMUMA VIII PIELIKUMS

ESAO SHĒMA LABĪBAS SĒKLAS ŠĶIRŅU

SERTIFIKĀCIJAI

STARPTAUTISKAJĀ TIRDZNIECĪBĀ

2007. gads

NOTEIKUMI UN NORĀDĪJUMI

1. Vispārīgi noteikumi

1.1. ESAO labības sēklas shēma attiecas uz labības šķirņu sēklu, kas ir izaudzēta, apstrādāta, pārbaudīta, marķēta un atrodas noslēgtā saiņojumā saskaņā ar turpmākajos punktos aprakstītajiem noteikumiem un norādījumiem, kuros noteiktās prasības uzskatāmas par minimālajām prasībām. Saskaņā ar minēto shēmu sertificējamo sugu saraksts ir norādīts 6. pielikumā. Šo sarakstu var paplašināt saskaņā ar attiecīgo valstu pilnvaroto iestāžu kopīgu vienošanos.

1.2. Dalībvalstīs par minētās shēmas īstenošanu atbild attiecīgo valstu valdības, šim mērķim izraugoties pilnvarotās iestādes. ESAO labības sēklas shēmā dalībvalstu saraksts ir norādīts 7. pielikumā.

2. Šķirņu un vecākaugu komponentu piemērotības atzišana

2.1. Shēmu var piemērot šķirnēm tikai tad, ja vismaz vienā valstī oficiālajās pārbaudēs (tostarp salīdzinošos lauka izmēģinājumos) ir iegūti apmierinoši rezultāti.

2.2. Pārbaudot visas šķirnes, ir jākonstatē, ka šķirne ir atšķirīga, un pārtikas ražošanai izmantotās sēklu paaudzes ir pietiekami viendabīgas un stabilas. Jābūt pieejamam precīzam aprakstam (hibrīdo šķirņu gadījumā – arī par vecākaugu komponentiem).

2.3. Pārbaudēs arī ir jākonstatē, ka šķirnes ir piemērotas audzēšanai vismaz vienā valstī.

3. Sertifikācijai piemēroto šķirņu un vecākaugu komponentu saraksts

3.1. Katrā valstī pēc 2. pantā minēto pārbaudžu veikšanas ir jāpublicē shēmai atbilstošo šķirņu oficiālais nacionālais saraksts un tas katru gadu jāpārskata. Šajos sarakstos skaidri jānorāda sinonīmi un homonīmi.

3.2. Saskaņā ar minēto shēmu drīkst sertificēt tikai sarakstā ietvertās šķirnes un vecākaugu komponentus. Ja sarakstā iekļautā šķirne ir hibrīdšķirne, uzskata, ka sarakstā ir iekļauti arī vecākaugu komponenti (sk. 2. panta 2. punktu). Inbredlīnijas vai krustojumus kā potenciālus vecākaugu komponentus var arī uzskaitīt atsevišķi.

3.3. Jānorāda katras šķirnes uzturētāja vārds, uzvārds un adrese.

3.4. Šķirnes sarakstā netiek paturētas, ja nosacījumi to iekļaušanai shēmā vairs nav spēkā.

3.5. ESAO šķirņu saraksts

3.5.1. To šķirņu saraksts, kuru sēklas var sertificēt saskaņā ar ESAO sēklu shēmu, ir attiecīgo šķirņu oficiālais saraksts, ko valstu pilnvarotās iestādes ir atzinušas par piemērotām sertifikācijai saskaņā ar ESAO sēklu shēmu noteikumiem. Šķirņu sarakstā, ko ik gadu pārskata, pamatojoties uz shēmās iesaistīto pilnvaroto iestāžu paziņojumiem, jāiekļauj informācija par šķirnes uzturētāju(-iem) un to valsts(-u) nosaukumu(-iem), kur šķirne ir reģistrēta. Saraksts ir aptuvens, un tam jāsniedz noderīga informācija, piemērojot šīs shēmas 5. panta 1.1. punktā un 5. panta 2.3. punktā minētos noteikumus attiecīgi bāzes sēklai un sertificētai sēklai.

3.5.2. ESAO sekretariāts sniedz attiecīgajām valsts pilnvarotajām iestādēm norādījumus par šķirņu iekļaušanu sarakstā.

3.5.3. Reģistrācijas valsts pilnvarotā iestāde ir atbildīga par šādiem jautājumiem:

- 1) nodrošināt, ka ESAO sarakstā iekļaujamā šķirne ir reģistrēta oficiālajā nacionālajā katalogā;
- 2) paziņot par šķirnes uzturēšanu atbildīgās personas(-u) vārdu un uzvārdu vai organizācijas(-u) nosaukumu(-s);
- 3) sadarboties ar šķirnes uzturētāju;
- 4) nodrošināt attiecīgajai pilnvarotajai iestādei rakstisku vienošanos par sēklu pavairošanu ārpus reģistrācijas valsts;
- 5) piegādāt pavairojamās šķirnes autentificētu standarta paraugu, lai varētu apsēt kontrollauciņu, nodrošinot šķirnei autentisku atsauces lauku;
- 6) piegādāt oficiālu pavairojamās šķirnes aprakstu, un hibrīdšķirnes gadījumā – arī vecākaugu komponentu aprakstu;
- 7) apliecināt pavairojamo sēklu identitāti.

4. Sēklu kategoriju apzīmējumi

4.1. Shēmā tiek atzītas turpmāk minētās sēklu kategorijas, kas definētas 1. pielikumā: pirmsbāzes sēkla, bāzes sēkla, sertificēta sēkla.

5. Bāzes sēklas un sertificētas sēklas ražošana

5.1. Bāzes sēkla

5.1.1. Par bāzes sēklas ražošanu atbild šķirnes uzturētājs, kas, konsultējoties ar pilnvaroto iestādi, nosaka līdz bāzes sēklai no vecākaugu materiāla iegūstamo paaudžu skaitu, kuram jābūt stingri ierobežotam, kā arī uztur pietiekamu sēklu daudzumu, kurš paredzēts sējai bāzes sēklas iegūšanai, nodrošina to, ka šķirne saglabā savas īpašības, un pēc pilnvarotās iestādes pieprasījuma piegādā tai sēklu paraugus. Ja bāzes sēkla tiek ražota valstī, kas nav šķirnes reģistrācijas valsts, abu attiecīgo valstu pilnvarotajām iestādēm iepriekš jāaskaņo tehniskie nosacījumi.

5.1.2. Pēc pieprasījuma pirmsbāzes sēklu var kontrolēt oficiāli noteiktā kārtībā, un šim nolūkam ir paredzēta speciāla etiķete. Būtiski ir noteikt pirmsbāzes sēklas stadiju pavairošanas ciklā, un jānorāda paaudžu skaits līdz sertificētās sēklas pirmajai paaudzei.

5.2. Sertificēta sēkla

Sertificētu sēklu var ražot gan šķirnes reģistrācijas valstī, gan ārpus tās.

5.2.1. Sēklu pavairošana šķirnes reģistrācijas valstī

Tehniskie nosacījumi jāapstiprina pilnvarotajai iestādei, kas, konsultējoties ar šķirnes uzturētāju, izlemj, vai starp bāzes sēklu un sertificēto sēklu ir pieļaujama vairāk kā viena paaudze un pozitīva lēmuma gadījumā – atļauto paaudžu skaitu.

5.2.2. Sēklu pavairošana ārpus šķirnes reģistrācijas valsts

Abu attiecīgo valstu pilnvarotajām iestādēm iepriekš ir jāvienojas par tehniskajiem

---

nosacījumiem. Pilnvarotajai iestādei šķirnes reģistrācijas valstī ir tiesības neapstiprināt saskaņā ar shēmu veicamo pavairošanu. Iestādei jo īpaši pēc konsultēšanās ar šķirnes uzturētāju jāgūst pārliecība, ka šķirne noteiktos apstākļos arī turpmāk būs tipiska savam aprakstam; pēc konsultēšanās ar šķirnes uzturētāju, jāizlemj, vai pavairošanas valstī ir pieļaujams pieaugums vairāk kā par vienu paaudzi, un pozitīva lēmuma gadījumā jālemj par šādas pavairošanas reizu maksimālo skaitu, kā arī jāapliecina bāzes sēklas identitāte.

6. Sēklu audzēšanas kontrole

6.1. Sēklu ražotājas valsts pilnvarotā iestāde ir atbildīga par shēmas īstenošanu saistībā ar attiecīgo ražošanu.

6.2. Audzēšanai un lauka apskatei izvirzītās prasības

6.2.1. Katrā dalībvalstī oficiāli noteiktā kārtībā piemēro saskaņā ar minēto shēmu apstiprinātās prasības bāzes un sertificētās sēklas audzēšanai, kas nodrošina šķirnes identitāti un tīrību. Šīs prasības nedrīkst būt zemākas kā tās, kas minētas 2. pielikumā.

6.2.2. Pilnvarotajai iestādei, veicot augu pārbaudi atbilstošā audzēšanas stadijā vai stadijās, pašai jāpārliecinās par to, ka partiju var pieņemt.

6.2.3. Gadījumos, kad tiek audzēta "sertificētas" kategorijas sēkla, pilnvarotā iestāde oficiālas uzraudzības ietvaros var apstiprināt pilnvarotus inspektoros veikt lauka apskati, lai sertificētu sēklu saskaņā ar 8. A pielikumā minētajiem nosacījumiem. Pilnvarotajai iestādei, kas ir nolēmusi izmantot šo metodi, ir jādefinē darbības sfēra (sugas, teritorijas, platības un attiecīgais ilgums), jānodrošina oficiālās kontrolpārbaudes, paraugu ņemšana un pēcpārbaudes veikšana, kā arī pārējās 8. A pielikumā norādītās prasības, un jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai garantētu minētās shēmu programmas izpratnē līdzvērtīgu lauka apskati neatkarīgi no tā, vai to veic pilnvarota persona vai oficiāls inspektors.

6.3. Pilnvarotajai iestādei jāveic visi iespējamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka laikā starp ražas novākšanu, saiņojumu noslēgšanu un marķēšanu tiek saglabāta sēklu šķirnes identitāte un tīrība.

6.4. Sēklas partiju paraugu ņemšana un sēklas analīze

6.4.1. Sēklas partijas parauga ņemšana, saiņojumu noslēgšana un marķēšana

6.4.1.1. Pilnvarotā iestāde ņem sēklas partijas paraugus, noslēdz un marķē saiņojumus.

6.4.1.2. No katras iztīrītās bāzes un sertificētās sēklu partijas, kas ir iesniegta sertifikācijai, ņem oficiālu paraugu, un sēklu saiņojumus noslēdz un identificē vai marķē saskaņā ar 8. un 9. panta prasībām. Paraugam ir jābūt pietiekami liels, lai tiktu nodrošināta atbilstība minētā panta un 7. panta prasībām. Paraugu ņem saskaņā ar starptautiski pieņemtām sēklu paraugu ņemšanas metodēm, ko atzinusi pilnvarotā iestāde.

6.4.1.3. Pilnvarotā iestāde var apstiprināt pilnvarotas personas sēklu paraugu ņemšanai, saiņojumu noslēgšanai un marķēšanai, kas tiek veikta oficiālā uzraudzībā saskaņā ar 8. B pielikuma nosacījumiem. Ja pilnvarotā iestāde ir nolēmusi izmantot šo procedūru, tai ir jādefinē šīs procedūras sfēra (darbības, sugas, sēklu kategorijas un attiecīgās personas). Pilnvarotā iestāde ņem oficiālos kontrolparaugus un pārliecinās par to, vai ir sniegti apliecinājumi un izpildītas citas 8. B pielikumā noteiktās prasības, un veic visus pasākumus, kas garantē, ka pilnvarotā persona veic darbības, kas ir līdzvērtīgas oficiālā inspektora darbībām.

6.4.1.4. Daļai no katra parauga jābūt pieejamai 7. panta prasību izpildei.

6.4.1.5. Cita daļa no katra parauga ir jānodod laboratorijā sēklu analīžu veikšanai.

6.4.2. Sēklu analīze

6.4.2.1. Parauga sēklu analīze ir jāveic oficiālajā laboratorijā, ko izraudzījusies pilnvarotā iestāde.

6.4.2.2. Parauga sēklas jāanalizē, lai noteiktu to analītisko tīrību un dīdzību saskaņā ar starptautiski pieņemtām sēklu paraugu pārbaudes metodēm, ko atzinusi pilnvarotā iestāde.

6.4.2.3. Pilnvarotā iestāde var pilnvarot neoficiālas laboratorijas veikt sēklu analīzi oficiālā uzraudzībā saskaņā ar 8. B pielikuma nosacījumiem. Ja pilnvarotā iestāde ir nolēmusi izmantot šo procedūru, tai ir jādefinē šīs procedūras sfēra (darbības, sugas, sēklu kategorijas un attiecīgās personas). Pilnvarotā iestāde veic oficiālo kontrolanalīzi un pārliecinās par to, vai ir sniegti apliecinājumi un izpildītas citas 8. B pielikumā noteiktās prasības, un veic visus pasākumus, kas garantē, ka pilnvarotā laboratorija veic darbības, kas ir līdzvērtīgas oficiālās laboratorijas veiktajām darbībām.

6.4.3. Paraugu glabāšana

Katra bāzes sēklas parauga trešo daļu uzglabā pēc iespējas ilgi, lai kontrollauciņos varētu veikt salīdzināšanu ar turpmākajiem bāzes sēklas paraugiem. Trešo daļu no katra sertificētās sēklas parauga uzglabā vismaz vienu gadu.

6.4.4. Citas atbilstošās pārbaudes

Pilnvarotajai iestādei ir tiesības veikt jebkuras citas šķirnei atbilstošās pārbaudes un iegūt jebkuru informāciju, kas nepieciešama sēklu partijas sertificēšanai.

6.5. Sertifikātu izsniegšana

Pilnvarotā iestāde katrai saskaņā ar shēmu apstiprinātās pirmsbāzes, bāzes un sertificētās sēklas partijai var izsniegt šādus sertifikātus:

- par šķirnes tīrību saskaņā ar 5. A pielikumā sniegto paraugu;
- par analīžu rezultātiem saskaņā ar 5. B pielikumā izklāstīto procedūru.

Abiem šiem sertifikātiem ir viens un tas pats ESAO atsauces numurs (sk. 3. pielikumu).

6.6. Sertifikācija citas paaudzes ietvaros

6.6.1. Bāzes sēklas partijas, kas tiek audzētas atbilstoši sistēmai, kura paredz oficiālas pārbaudes veikšanu iepriekšējai bāzes sēklas paaudzei un kas ir pārpalikums ar pavairošanu saistītajām vajadzībām, pilnvarotā iestāde var atzīt par sēklu, kas paredzēta pārdošanai kā sertificētas sēklas pirmā paaudze; šādas partijas nevar tikt atkārtoti marķētas kā bāzes sēkla.

6.6.2. Ja minētā paaudze vai iepriekšējās bāzes sēklas paaudzes tiek oficiāli kontrolētas, pilnvarotās iestādes atzītās sēklu partijas var tikt marķētas kā "pirmsbāzes sēkla", ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

6.6.2.1. raža, no kuras iegūtas sēklas, ir pārbaudīta oficiāli noteiktā kārtībā un atzīta par atbilstošu vismaz standarta prasībām, kas tiek izvirzītas ražai, no kuras iegūst bāzes sēklu;

6.6.2.2. no sēklu saiņojumiem ir oficiāli noteiktā kārtībā noņemti paraugi, tie ir noslēgti un marķēti, izmantojot īpašas baltas etiķetes ar diagonālu violetu svītru, kā aprakstīts 4. pielikumā;

6.6.2.3. ir ievērotas visas bāzes sēklas kontrolei izvirzītās prasības, kas noteiktas 6. un 7. pantā.

6.7. Vienas un tās pašas šķirnes partiju apvienošana

6.7.1. Divas vai vairākas vienas un tās pašas šķirnes un paaudzes sertificētas sēklas partijas var apvienot pirms vai pēc eksportēšanas saskaņā ar pilnvarotās iestādes noteikumiem valstī, kur sēklas tiek apvienotas. Apvienotajai sēklu partijai piešķir jaunu atsauces numuru un sēklu saiņojumu saturs identificē saskaņā ar 9. panta prasībām; atbilstošos gadījumos piemēro 10. panta prasības. Pilnvarotā iestāde saglabā pierakstus, kuros atzīmēti apvienoto sēklu partiju atsauces numuri un katras partijas īpatsvars apvienotajā partijā.

6.7.2. Sēklu partiju maisījumu veido tā, lai jaunā partija būtu viendabīga.

6.8. Līdz galam nesertificēta sēkla

6.8.1. Sēklas, kas paredzētas eksportam no ražotājas valsts pēc lauka atzīšanas, bet pirms galīgās sertificēšanas, kuras rezultātā tās tiek atzītas par bāzes vai sertificētu sēklu, ir jāidentificē noslēgtos saiņojumos, izmantojot īpašu etiķeti, kas aprakstīta 4. pielikumā. Etiķetei ir jāparāda, ka sēklas atbilst 6. panta 1. līdz 3. punktā noteiktajām prasībām, bet vēl nav līdz galam sertificētas saskaņā ar 6. panta 4. punkta prasībām.

6.8.2. Sēklu ražotājas valsts un sēklu galīgās sertificēšanas valsts pilnvarotajām iestādēm ir jāapmainās ar būtisko informāciju. Sēklu ražotāja valsts pēc pieprasījuma sniedz visus atbilstošos datus par sēklu ražošanu. Sertifikācijas valsts automātiski sniedz ražotājas valsts pilnvarotajai iestādei informāciju par sertifikācijas apjomiem sēklu partijā, kas nav līdz galam sertificēta.

7. Sēklu pēcpārbaudes testi

7.1. Testēšanas procedūras

7.1.1. Daļu no katra bāzes sēklas parauga (izņemot gadījumos, kas noteikti 7. panta 2. punktā) un noteiktu procentuālo daudzumu sertificētās sēklas paraugu, kas ņemti saskaņā ar 6. panta 4.1. punktu, pārbauda, veicot pēcpārbaudes testu vai nu tūlīt, vai nākošajā sezonā pēc paraugu ņemšanas. Testu veic uzturētājs vai viņa pārstāvis pilnvarotās iestādes oficiālā uzraudzībā. Testu nepiemēro paraugiem, kas ņemti saskaņā ar 10. panta 4.2. punkta prasībām.

7.1.2. Paraugu procentuālo daudzumu sertificētas sēklas pēcpārbaudei nosaka attiecīgā valsts iestāde. Parasti tas ir 5 – 10 procenti no paraugu skaita – svešapputes sugām vai šķirnēm šī proporcija parasti ir augstāka nekā pašapputes sugām vai šķirnēm, un to var mainīt ik gadu atbilstoši iepriekšējā gada pārbaudes rezultātiem. Jo īpaši pilnvarotā iestāde var palielināt pēcpārbaudei paredzēto sertificētās sēklas daudzumu virs 10 % jebkurā konkrētā gadījumā, kad varētu būt neatbilstības risks, vai arī, ja iepriekšējā gadā pēcpārbaudi neizturējušo paraugu skaits līdzinās orientējošajam skaitam, kas norādīts turpmāk minētajā tabulā.

Iepriekšējā gada pēcpārbaudi neizturējušo paraugu daudzums procentos	Minimālā pārbaudu proporcija, veicot kārtējā gada sertificētās sēklas pēcpārbaudi
< 0,5 %	5 %
0,5% – 3,0 %	10 %
> 3,0 %	25 %

7.1.3. Pēcpārbaudē pārbauda tās īpašības, kas izmantotas, lai nodrošinātu atbilstību 2. panta 2. punkta prasībām.

7.2. Tajās sertifikācijas sistēmās, kurās pašapputes sugu vai šķirņu paaudzes pirms bāzes sēklas audzēšanas tiek oficiāli pārbaudītas, bāzes sēklu var pārbaudīt tikai izlases veidā

---

pirmspārbaudes lauciņos pirms sertificētas sēklas audzēšanas.

7.3. Neatkarīgi no 7. panta 1.punkta prasībām, pēcpārbaude ir obligāta visiem sertificētās sēklas paraugiem, ja sēklu partija

7.3.1. ir paredzēta tālākas sēklu paaudzes iegūšanai – šajā gadījumā tā vienlaicīgi ir nākamās paaudzes pirmspārbaude;
vai arī

7.3.2. ir ražota ārpus šķirnes reģistrācijas valsts. Abas attiecīgās pilnvarotās iestādes vienojas par pēcpārbaudes testu veikšanu.

7.4. Pirmspārbaudē pārbauda īpašības, kas izmantotas, lai nodrošinātu atbilstību 2. panta 2. punkta prasībām. Ja kontrollauciņā tiek veikta pirmspārbaude, pilnvarotā iestāde nedrīkst sertificēt sēklu, kas iegūta no attiecīgās sēklu partijas, ja kontrollauciņā veiktā testa rezultāti rāda, ka šķirnes identitāte vai tīrība nav saglabājusies.

7.5. Ja ir ievēroti visi paredzētie nosacījumi, kas tostarp var iekļaut konkrētas summas nomaksu, jebkuras sertificētās sēklu partijas īpašnieks saskaņā ar shēmu ir tiesīgs saņemt no pilnvarotās iestādes paziņojumu par jebkuru veikto šķirnes identitātes un tīrības testu rezultātiem attiecībā uz šo sēklu partiju.

8. Sēklu partijas un saiņojumu noslēgšana

8.1. Partiju viendabīgums

Sēklas partijām, kuru paraugus ņem saskaņā ar šiem noteikumiem, jābūt pēc iespējas viendabīgām. Pilnvarotā iestāde var atteikties sertificēt jebkuru sēklas partiju, ja ir pierādījumi, ka tā nav pietiekami viendabīga.

8.2. Partijas lielums

8.2.1. Shēmai atbilstošu *Avena spp.*, *Triticum aestivum*, *Triticum durum*, *Triticum spelta*, *Hordeum vulgare*, *Oryza sativa*, *Secale cereale* un *x Triticosecale* sugu vienas sēklu partijas lielums nedrīkst pārsniegt 30 000 kg, un *Eleusine coracana*, *Fagopyrum esculentum* un *Phalaris canariensis* sugu sēklu partijas lielums nedrīkst pārsniegt 10 000 kg. Šie maksimāli pieļaujamie sēklu partijas lielumi neattiecas uz partijām, kas tiek saiņotas kā līdz galam nesertificēta sēkla.

8.2.2. Sēklas partijas, kas pārsniedz 30 000 kg (vai attiecīgi 10 000 kg atbilstoši 8. panta 2.1. punkta prasībām), sadala partijās, kas nepārsniedz 30 000 kg (vai attiecīgi 10 000 kg), un saskaņā ar 9. panta 1. punkta prasībām katru no tām identificē kā atsevišķu sēklu partiju.

8.2.3. Ir pieļaujama 5 % novirze no maksimāli pieļaujamā partijas lieluma.

8.3. Saiņojumu noslēgšana

8.3.1. Sēklu saiņojumus noslēdz paraugu ņemšanas laikā, un persona, kura ņem paraugu vai kuras uzraudzībā tas tiek darīts, to saturu identificē saskaņā ar 8. panta 3.2. punkta un 9. panta prasībām.

Līdz galam nesertificētas sēklas saiņojumus parasti noslēdz persona, kura ņem paraugus sertifikācijai vai kuras uzraudzībā tas tiek darīts.

8.3.2. Sēklu saiņojumus noslēdz tā, lai tos nevarētu atvērt, nesabojājot iesaiņojumu vai neatstājot pazīmes, kas norāda, ka saiņojuma saturs varētu būt pārveidots vai mainīts. Jānodrošina, lai iesaiņojums kalpotu efektīvi, vai nu, iestrādājot tajā 8. panta 3.1. punktā paredzēto etiķeti, vai, izmantojot plombu. Šī prasība nav jāievēro, ja iesaiņojumu nevar izmantot atkārtoti.

---

9. Sēklu saiņojuma satura identifikācija

9.1. Katra saiņojuma saturs jāapzīmē,

9.1.1. izmantojot jaunu pilnvarotas iestādes izsniegtu etiķeti, kura atbilst 4. pielikumā sniegtajai specifikācijai un uz kuras nav pazīmju, ka tā tikusi lietota iepriekš. Piesienamas etiķetes var lietot tikai kopā ar plombu. Uzlīmējamas etiķetes nedrīkst būt vairākkārt lietojamas,
vai arī,

9.1.2. neizdzēšamā veidā saiņojuma ārpusē norādot visu informāciju, kas saskaņā ar 4. pielikumu jānorāda uz etiķetes (tostarp norādi par etiķetes krāsu) atbilstoši tam, kā to apstiprinājusi pilnvarotā iestāde.

9.2. Jebkuras etiķetes vai jebkuras iespīestās informācijas paraugs vienmēr jānosūta uz ESAO iepriekšējai apstiprināšanai.

9.3. Šajā pantā pieprasītās informācijas kopiju var ievietot arī katrā saiņojumā, bet tai ir jābūt skaidri atšķiramai no ESAO etiķetes saiņojuma ārpusē.

9.4. Bāzes sēkla nav jāapzīmē ar balto etiķeti, ja šī bāzes sēkla ir ražota un paredzēta lietošanai vienā un tajā pašā valstī un tai ir piestiprināta attiecīgās valsts etiķete ar visu nepieciešamo informāciju.

10. Pārsaiņošana un atkārtota etiķetēšana citā valstī

10.1. Ar terminu "pārsaiņošana un atkārtota etiķetēšana" saprot arī tādu etiķešu lietošanu, kas saskaņā ar 8. panta 3.2. punktu var kalpot kā plombas, kā arī 9. pantā aprakstītās sēklu saiņojumu identifikācijas metodes.

10.2. Pilnvarotajai iestādei, kas vēlas pārsaiņot un atkārtoti etiķetēt konkrētu citā valstī audzētu sēklu partiju, ir jāvienojas ar ražotājas valsts pilnvaroto iestādi tikai tad, ja atkārtota etiķetēšana tiek veikta sertifikācijai citā sēklu kategorijā.

10.3. Bāzes sēkla un sertifikāta sēkla, kas ir atkārtoti etiķetēti un pārsaiņoti saskaņā ar šiem noteikumiem, ir jāuzskata par "sēklu, kas sertifikāta saskaņā ar ESAO labības sēklas shēmu".

10.4. Ja notiek atkārtota etiķetēšana un pārsaiņošana,

10.4.1. sākotnējās plombas un etiķetes ir jānoņem un visas darbības jāveic pilnvarotās iestādes pilnvarota pārstāvja klātbūtnē, kas uzrauga atkārtotu etiķetēšanu un pārsaiņošanu;

10.4.2. uz jaunajām etiķetēm var saglabāt sākotnējo sēklu partijas atsauces numuru, bet, ja tiek piešķirts jauns numurs, pilnvarotajai iestādei ir jāsaglabā sākotnējā numurā ietvertās ziņas vai arī tās jāiekļauj jaunajās etiķetēs. Etiķetēs jānorāda sākotnējā ražotāja valsts un paziņojums par pārsaiņošanu un atkārtotu etiķetēšanu.

10.4.3. Ja tiek veidotas apvienotas sēklas partijas, tām piešķir jaunas sēklas partijas atsauces numuru. Pilnvarotajai iestādei jāaglabā pieraksti, kuros norādīti maisījumā iekļauto partiju atsauces numuri un katras partijas īpatsvars apvienotajā partijā. Ja maisījumā apvienotās partijas ir audzētas dažādās valstīs, etiķetē jānorāda visas ražotājas valstis. No katras apvienotās partijas ņem paraugus, un daļu no parauga izmanto saskaņā ar 6. panta 4.punkta prasībām.

10.4.4. Attiecīgi jāievēro arī 9. panta 3.punkta prasības.

---

1. PIELIKUMS

SHĒMĀ LIETOTO TERMINU DEFINĪCIJAS

A) TERMINI, KO LIETO ATTIECĪBĀ UZ VISĀM ŠĶIRNĒM

1. Labības sēkla¹

Labības sēkla ir labības augu sēklas, ko audzē vienā vai vairākās shēmā dalībvalstīs.

2. Pilnvarotā iestāde

Dalībvalsts valdības izraudzīta iestāde, kas ir tai atbildīga par šo noteikumu un norādījumu ieviešanu valsts vārdā.

3. Uzturētājs

Persona vai organizācija, kas atbild par tādas selekcionētas šķirnes audzēšanu vai uzturēšanu, kas iekļauta nacionālajā sertificējamā šķirņu sarakstā saskaņā ar ESAO shēmu. Uzturētājs nodrošina, ka šķirne saglabā savas tipiskās iezīmes visā dzīves ciklā un hibrīdo šķirņu gadījumā tiek ievērota hibrīdizācijas formula. Var būt vairāki šķirnes uzturētāji.

4. Šķirne

Starptautiskais termins "šķirne" apzīmē kultūraugu kopu, ko var skaidri atšķirt no citām šķirnēm atbilstoši jebkurām pazīmēm (morfoloģiskām, fizioloģiskām, citoloģiskām, ķīmiskām vai citām) un kas saglabā savas atšķirīgās pazīmes pavairošanas (dzimumceļā vai bezdzimumceļā) gaitā.

5. Šķirnes reģistrācijas valsts

Šķirnes reģistrācijas valsts ir valsts, kurā šķirne ir reģistrēta oficiālajā nacionālajā katalogā pēc tam, kad tā sekmīgi izturējusi atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes testus.

6. Vecākaugu materiāls

Vismazākā vienība, ko uzturētājs izmanto šķirnes uzturēšanai, no kuras ar vienas vai vairāku paaudžu starpniecību ir iegūtas visas šķirnes sēklas.

7. Pirmsbāzes sēkla

Pirmsbāzes sēkla – sēkla, kas iegūta no jebkuras iepriekšējās bāzes sēklas paaudzes, un to var veidot jebkurā paaudzē, kura pastāv starp vecākaugu materiālu un bāzes sēklu.

8. Bāzes sēkla

Sēkla, par kuras audzēšanu ir bijis atbildīgs uzturētājs un kas ir ražota saskaņā ar šķirnes uzturēšanas vispārpieņemto praksi un ir paredzēta sertificētas sēklas ražošanai. Tai ir jāatbilst attiecīgajiem shēmas nosacījumiem, un šo nosacījumu izpilde ir jāapstiprina, veicot oficiālu pārbaudi.

9. Sertificēta sēkla

Sēkla, kuras izcelsme ir tieši no šķirnes bāzes sēklas vai sertificētas sēklas un kura ir paredzēta sertificētas sēklas audzēšanai vai tādu kultūraugu audzēšanai, kas nav paredzēti

---

¹ To sugu, kas ir piemērotas sertifikācijai saskaņā ar shēmu, saraksts tiks apstiprināts un vajadzības gadījumā pārskatīts ikgadējā sanāksmē. Šis saraksts tiks publicēts šķirņu sarakstā.

---

sēklai. Tai jāatbilst attiecīgajiem shēmas nosacījumiem, un šo nosacījumu izpilde jāapstiprina, veicot oficiālu pārbaudi.

Pirmā paaudze, kas iegūta no bāzes sēklas, ir
- sertificētas sēklas 1. paaudze.

Tālākās paaudzes ir
- sertificētas sēklas 2., 3. utt. paaudze, norādot attiecīgo paaudzi.

B) PAPILDU TERMINI, KO LIETO ATTIECĪBĀ UZ HIBRĪDAJĀM LABĪBU ŠĶIRNĒM

10. Labības sēkla

Tikai kviešu, miežu, auzu, rīsu, rudzu un tritikāles sēklas var sertificēt kā hibrīdus saskaņā ar šīs shēmas noteikumiem.

11. Hibrīda šķirne

Hibrīda šķirne ir kultivētu augu kopums, kuru var skaidri atšķirt no citām šķirnēm atbilstoši jebkurām pazīmēm (morfoloģiskām, fizioloģiskām, citoloģiskām, ķīmiskām vai citām) un kurai uzturētājs ir noteicis īpašu hibrīdizācijas formulu.

12. Inbredlīnija

Pietiekami viendabīga un stabila līnija, kura iegūta vai nu mākslīgās pašapputes ceļā un ar kuru veikts selekcijas darbs vairākās veiksmīgās paaudzēs, vai arī ar citām līdzīgām metodēm.

13. Sintētiskais komponents

Šķirne, kas veidota, savstarpēji krustojot noteiktu skaitu vairāk vai mazāk inbredu genotipu, kuri atlasīti, pamatojoties uz to spēju savstarpēji kombinēties. Komponenti ir radīti, brīvi krustojot līnijas tādā veidā, lai visām iespējamām kombinācijām būtu līdzvērtīga iespēja izpausties. Sintētisko komponentu kā atvērtās apputeksnēšanās populāciju var pavairot vienā vai vairākās paaudzēs.

14. Hibrīdu veidi

14.1. Vienkāršs krustojums

Divu inbredlīniju krustojuma pirmā paaudze.

14.2. Daudzkāršs krustojums

Inbredlīnijas vai vienkārša krustojuma hibrīda un atvērtās apputeksnēšanās vai sintētiskā komponenta krustojuma pirmā paaudze.

15. Vecākaugu materiāls

Mazākā vienība, ko izmanto uzturētājs, lai uzturētu šķirnes vai līnijas izejmateriālu, no kura ar krustojumu palīdzību iegūst visas hibrīdās šķirnes sēklas.

16. Ķīmiskās hibrīdizācijas aģents (CHA)

Ķīmiska viela, ar kuru noteiktā augšanas stadijā, iedarbojoties uz potenciālu sēklu veidojošu vecākaugu, putekšņu veidošanās vai nu tiek apturēta, vai arī putekšņi pārstāj būt derīgi, padarot augus vīrišķi sterilus.

17. Ģenētiskā un citoplazmatiskā vīrišķā sterilitāte

Hibrīdās šķirnes sievišķo vecākaugu vīrišķā sterilitāte, ko var ietekmēt gan ģenētiski, gan citoplazmatiski.

18. Pirmsbāzes sēkla (paredzēta hibrīdo šķirņu ražošanai)

Sēkla, kura atbilst attiecīgajiem shēmas nosacījumiem un par kuras ražošanu saskaņā ar pieņemto šķirnes vai līnijas uzturēšanas praksi atbild uzturētājs, un kura ir paredzēta bāzes sēklas ražošanai. Tajā iekļauta sēkla, kas paredzēta, lai iegūtu:

- a) sintētisko komponentu;
- b) citoplazmatisko vīrišķi sterilo līniju (*CMS*);
- c) uzturošo līniju *CMS* līnijas saglabāšanai;
- d) vienkāršā krustojuma hibrīdu putekšņu vecākaugu.

19. Bāzes sēkla (paredzēta hibrīdo šķirņu iegūšanai)

Sēkla, kura atbilst attiecīgajiem shēmas nosacījumiem un par kuras ražošanu saskaņā ar pieņemto šķirnes vai līnijas uzturēšanas praksi atbild uzturētājs, un kura ir paredzēta hibrīdās šķirnes sertificētas sēklas ražošanai. Tajā iekļauta sēkla, kas paredzēta, lai iegūtu:

- citoplazmatisku vīrišķi sterilu vienkāršā krustojuma hibrīdu;
- putekšņu (sintētisku) vecākaugu, ko izmanto vienkāršā krustojuma hibrīda auglības atjaunošanai;
- sēklas vecākaugu, ko apstrādā ar *CHA*;
- putekšņu vecākaugu, ko izmanto ar *CHA* apstrādāto augu apputeksnēšanai;
- rudzu *CMS* līnijas un putekšņu vecākauga sēklu maisījumu.

19.2. Sertificēto sēklu, kas ir ražota saskaņā ar ESAO labības sēklas shēmu, var reizēm izmantot, lai iegūtu putekšņu vecākaugu vai sēklas vecākaugus, ja ir ievērotas bāzes sēklai noteiktās prasības.

20. Sertificēta sēkla (hibrīdo šķirņu iegūšanai)

20.1 Sēkla, kas ir hibrīdizācijas procesa pēdējā paaudze un ir paredzēta lopbarības vai graudu ražošanai. Tai ir jāatbilst shēmā izvirzītajiem nosacījumiem, un šo nosacījumu izpilde ir jāapstiprina, veicot oficiālu pārbaudi.

Hibrīdo rudzu šķirnēm hibrīdās sertificētās sēklas ražo maisījumā, kurā sievišķie un vīrišķie augi ir proporcijā, kas atbilst uzturētāja sniegtam aprakstam.

21. Sterilitāte

Sievišķo sēklaudžu vīrišķās sterilitātes līmenis.

22. Hibriditāte

Kopējais hibrīdu skaits sēklā, tostarp F1 hibrīdi, kas neatbilst F1 hibrīdajai šķirnei, neņemot vērā pašapputes sēklas un citu šķirņu sēklas.

---

2. PIELIKUMS

MINIMĀLĀS PRASĪBAS BĀZES UN SERTIFICĒTU SĒKLU AUDZĒŠANAI SASKAŅĀ AR MINĒTO SHĒMU

A) MINIMĀLĀS PRASĪBAS VISĀM ŠĶIRNĒM

1. Iepriekšējie sējumi

Pilnvarotā iestāde veic šādas darbības:

1.1. pieprasa audzētājam sniegt sīku informāciju par iepriekšējiem sējumiem katrā sēklas laukā;

1.2. noraida laukus, ja iepriekšējie sējumi neatbilst pilnvarotās iestādes publicētajiem noteikumiem. Jāievēro vismaz divu gadu ilgs intervāls starp vienas un tās pašas sugas labības kultūru audzēšanu. Vienas un tās pašas šķirnes un sēklas kategorijas kultūraugus var secīgi audzēt vienā un tajā pašā laukā, neievērojot minēto intervālu, ja vien ir nodrošināta apmierinoša šķirnes tīrība.

2. Izolācijas attālumi

2.1. Svešapputes sugu sēklas laukiem un galvenokārt tritikāles svešapputes šķirņu (*x Triticosecale Wittm.*) sēklas laukiem jāatrodas no citiem rudzu un tritikāles laukiem šādos attālumos:

- bāzes sēklas laukiem – 300 metru attālumā;
- sertificētas sēklas laukiem – 250 metru attālumā.

Pašapputes tritikāles šķirņu sēklas laukiem jāatrodas no visiem citiem tritikāles laukiem šādos attālumos:

- bāzes sēklas laukiem – 50 metru attālumā;
- sertificētas sēklas laukiem – 20 metru attālumā.

2.2. Šos attālumus var neievērot, ja ir nodrošināta pietiekama aizsardzība pret nevēlamām putekšņu avotiem.

2.3. Pašapputes sugu sēklu laukiem jābūt izolētiem no citām labības kultūrām ar noteiktu barjeru vai attālumu, kas ir pietiekams, lai novērstu sajaukšanos ražas novākšanas laikā.

3. Nezāles

Ja laukos ir pārmērīgi daudz nezāļu, tos noraida.

4. Lauka apskate

4.1. Laukam jābūt piemērotā stāvoklī, lai varētu precīzi noteikt šķirnes un sugas tīrību.

4.2. Inspektoriem vai pilnvarotajām personām jābūt īpaši apmācītām. Veicot lauka apskati, tām jāatskaitās tikai pilnvarotajai iestādei. Uz oficiālajiem inspektoriem attiecas papildu noteikumi, kā norādīts 8. pielikumā.

4.3. Katrā sēklas laukā pēc vārpošanas jāveic vismaz viena lauka apskate.

4.4. Lauka inspektoram vai pilnvarotajai personai jāpārlicinās vai ir ievērotas visas šajā pielikumā noteiktās minimālās prasības.

4.5. Ja vien iespējams, sēklas lauka apskates laikā sīkas izpētes veikšanai ir jābūt pieejamiem kontrollauciņiem, kuros raža izaudzēta no sertifikācijai pieteiktās sēklas paraugiem. Šī izpēte ir paredzēta papildus šķirnes tīrības noteikšanai lauka apskatē.

4.6. Par katra lauka atzīšanu lemj pilnvarotā iestāde pēc lauka apskates un, ja iespējams, pēc tam, kad ir izpētīti attiecīgā pirmskontroles lauciņa rezultāti.

4.7. Nosakot šķirnei netipisko augu skaitu un citu sugu augu skaitu, inspektoram vai pilnvarotajai personai jāstrādā saskaņā ar atbilstošu metodi (metodes ir aprakstītas ESAO dokumentā "Kontrollauciņu testos un lauka apskatē izmantojamās metodes").

5. Šķirnes tīrība

5.1. Šķirnes tīrības standarti attiecas uz visiem sēklaudzēšanas laukiem, un tie jāpārbauda, veicot lauka apskati.

5.2. Ja pēcpārbaudes sēkla lauciņos tiek audzēta saskaņā ar 7. panta prasībām, šie lauciņi jāizmanto pārbaudes veikšanai.

5.3. Minimālā procentos izteiktā šķirnes tīrība dažām sugām ir norādīta šajā tabulā:

Suga	Bāzes sēkla	Sertificētas sēklas pirmā paaudze	Sertificētas sēklas otrā paaudze
Kvieši (<i>Triticum aestivum</i>), mieži (<i>Hordeum vulgare</i>), auzas (<i>Avena sativa</i>) un rīsi (<i>Oryza sativa</i>)	99,9 %	99,7 %	99,0 %
Galvenokārt tritikāles (x <i>Triticosecale</i>) pašapputes šķirnes	99,7 %	99,0 %	98,0 %

5.4. Maksimālais vienas un tās pašas sugas šķirnei netipisko augu skaits dažu sugu svešapputes šķirnēm

Svešapputes *Secale cereale* un x *Triticosecale* šķirnēm vienas un tās pašas sugas šķirnei netipisko augu skaits nedrīkst pārsniegt vienu augu uz trīsdesmit kvadrātmetriem laukos, kur paredzēts iegūt bāzes sēklu, un vienu augu uz desmit kvadrātmetriem laukos, kur paredzēts iegūt sertificētu sēklu.

Kopsavilkuma tabula. Maksimālais vienas un tās pašas sugas šķirnei netipisko augu skaits svešapputes šķirnēm

Suga	Bāzes sēkla	Sertificēta sēkla
Rudzu (<i>Secale cereale</i>) un tritikāles (x <i>Triticosecale</i>) svešapputes šķirnes	1 uz 30 m ²	1 uz 10 m ²

B) PAPILDU MINIMĀLĀS PRASĪBAS LABĪBU HIBRĪDAJĀM ŠĶIRNĒM

6. Iepriekšējie sējumi

Pilnvarotā iestāde veic šādas darbības:

- pieprasa audzētājam sniegt sīku informāciju par iepriekšējiem sējumiem katrā sēklas laukā;
- noraida laukus, ja iepriekšējie sējumi neatbilst pilnvarotās iestādes publicētajiem noteikumiem. Kultūraugus, no kuriem paredzēts iegūt hibrīdās sēklas, nedrīkst audzēt vienā un tajā pašā laukā secīgos gados.

---

7. Izolācijas attālumi

7.1. Sēklas kultūraugiem, no kuriem paredzēts iegūt kviešu, miežu, auzu vai rīsu hibrīdo šķirņu sertificēto sēklu, izolē no svešu putekšņu avotiem. Sievišķie sēklaudži nedrīkst atrasties tuvāk kā 25 metrus no jebkuras citas tās pašas sugas šķirnes, izņemot vīrišķo putekšņu vecākaugiem. Šo izolācijas attālumu pilnvarotā iestāde var mainīt, lai nodrošinātu lielāku aizsardzību pret apputeksnēšanos ar svešiem putekšņiem. Lai mainītu 3.6. punkta prasības attiecībā uz šķirnes tīrības noteikšanu, attālumam jābūt vismaz 100 m.

7.2. Sēklu laukiem, no kuriem paredzēts iegūt hibrīdās rudzu šķirnes bāzes sēklu komponentus un sertificētu sēklu, jābūt izolētiem jebkurā sēklaudzēšanas stadijā no svešiem putekšņu avotiem, kas var izraisīt nevēlamu svešapputi. Minimālie izolācijas attālumi ir šādi:

a) bāzes sēklas iegūšanai:

- ja izmantota vīrišķā sterilitāte – 1 000 m;
- ja vīrišķā sterilitāte nav izmantota – 600 m.

b) sertificētas sēklas iegūšanai – 500 m.

7.3. Pilnvarotā iestāde var mainīt šos attālumus, ja ir nodrošināta pietiekama aizsardzība pret nevēlamiem putekšņiem vai ja svešapputes iespēja ir novērsta atšķirīga ziedēšanas laika dēļ.

8. Lauka apskate

8.1. Laukos, kur paredzēts iegūt vecākaugu šķirņu vai vecākaugu līniju bāzes sēklu, kas paredzēta hibrīdo šķirņu iegūšanai, izmantojot ķīmiskās hibridizācijas aģentu (*CHA*), apskate jāveic tāpat kā parastu labības šķirņu sēklu gadījumā.

8.2. Laukos, kur paredzēts iegūt hibrīdo šķirņu bāzes sēklu, izmantojot ģenētisko vai citoplazmatisko vīrišķo sterilitāti, jāveic vīrišķi sterilās līnijas, vienkāršā krustojuma hibrīda vīrišķi sterilo vecākaugu, uzturošās līnijas un vīrišķā uzlabotāja komponenta apskate.

8.3. Laukos, kur paredzēts iegūt hibrīdās šķirnes sertificētu sēklu, jāveic vismaz viena apskate laikā, kad abi vecākaugi pilnīgi izvārpojuši, lai pārbaudītu, vai tās hibrīdās šķirnes audzēšanai izvirzītās prasības, kuras akceptējusi pilnvarotā iestāde, ir izpildītas.

8.4. Ja hibrīdās šķirnes audzēšanā tiek izmantota vīrišķā sterilitāte, vīrišķi sterilā komponenta sterilitātes līmenim jābūt vismaz 98 %, lai šķirnes sēklas drīkstētu sertificēt, ņemot vērā arī citas pilnvarotās iestādes noteiktās pārbaudes saskaņā ar turpmākminēto 5. iedaļu “Šķirnes tīrības noteikšana”.

8.5. Laukos, kur paredzēts iegūt F1 hibrīdās sēklas, izmantojot *CHA*, pilnvarotā iestāde var pieprasīt otru apskati, kad graudi sasniedz pilngatavību, lai noteiktu sievišķā sēklaudža vīrišķās sterilitātes līmeni un/vai sēklu hibrīditāti.

Otrajā apskatē lauka inspektoram vai pilnvarotajai personai jāaprēķina vai nu sterilitāte, kas izteikta procentos, vai hibrīditāte, kas izteikta procentos, šādā veidā:

8.5.1. Sterilitāte, kas izteikta procentos

Tā ir vienāda ar $100(1 - a/b)$,

kur *a* ir izveidojušos graudu skaits noteiktā daudzumā vārpu, kas ņemtas no sievišķajiem sēklaudžiem, kuri apstrādāti ar *CHA* un kuri bijuši aizsargāti ar putekšņizturīgiem maisiem vai pārklājumiem, kas uzlikti pēc apstrādes ar *CHA*, bet pirms viena vai otra vecākauga putekšņīcu atvēršanās,

un *b* ir izveidojušos graudu skaits paraugā, ko veido tas pats noteiktais daudzums vārpu, kas ņemtas no neapstrādātiem sievišķajiem sēklaudžiem laukā, kas pret apstrādi ar *CHA* ir bijis aizsargāts ar papildu pārklāju. Lai nepieļautu putekšņu izplatīšanos no šiem neapstrādātajiem sievišķajiem augiem, pārklāju nenoņem līdz putekšņīcas pilnībā atvērušās.

8.5.2. Hibriditāte, kas izteikta procentos

Tā ir vienāda ar $100(1 - a/c)$,

kur *a* ir izveidojušos graudu skaits noteiktā daudzumā vārpu, kas ņemtas no sievišķajiem sēklaudžiem, kuri apstrādāti ar *CHA* un kuri bijuši aizsargāti ar putekšņizturīgiem maisiem vai pārklājumiem, kas uzlikti pēc apstrādes ar *CHA*, bet pirms viena vai otra vecākauga putekšņīcu atvēršanās,

un *c* ir izveidojušos graudu skaits paraugā, ko veido tas pats noteiktais daudzums vārpu, kas ņemtas no sievišķajiem sēklaudžiem, kas apstrādāti ar *CHA* un nav bijuši aizsargāti ar putekšņizturīgiem maisiem vai pārklājumiem.

8.6. Kultūraugi, kuru hibriditātes standarts ir 95 %, ir piemēroti sēklu sertifikācijai, ņemot vērā arī citas pilnvarotās iestādes noteiktās pārbaudes saskaņā ar 5. iedaļu "Šķirnes tīrības noteikšana". Izņēmuma gadījumā pilnvarotās iestādes, kas pieprasa, lai izolācijas attālums būtu ne mazāks par 100 m, var pieņemt laukā noteikto hibriditātes līmeni par hibrīda šķirnes tīrības līmeni, ja noteiktais līmenis nav zemāks par 90 %.

9. Šķirnes tīrība un identitāte

9.1. Tipiskums attiecībā pret hibrīdo šķirni

Hibrīdajai šķirnei jābūt pietiekami tipiskai attiecībā pret konkrēto šķirni, un augiem jāatbilst šķirnes pazīmēm laikā, kad pilnvarotā iestāde to iekļauj sarakstā.

9.2. Sēklu lauku minimālie šķirnes tīrības standarti

Kviešu, miežu, auzu un rīsu hibrīdo šķirņu minimālajiem šķirnes tīrības standartiem laukos, kur ir paredzēts iegūt vecākaugu līniju vai šķirņu bāzes sēklu, un laukos, kur ir paredzēts iegūt sertificētu sēklu, kā arī sertificētu sēklu lauka pēcpārbaudē, ir jābūt šādiem:

Suga	Laukos, kur paredzēts iegūt bāzes sēklu (no vecākaugu līnijām)	Laukos, kur paredzēts iegūt sertificētu sēklu (hibrīdo šķirni)	Sertificētas sēklas (hibrīdās šķirnes) pēcpārbaudes lauciņos
<i>Triticum aestivum</i> , <i>Hordeum vulgare</i> , <i>Avena</i> spp., <i>Oryza sativa</i>	99,9 %	99,7 %	90,0 %

9.3. Maksimālais šķirnei netipisko augu skaits hibrīdo rudzu šķirņu laukos

Rudzu (*Secale cereale*) laukos, kur paredzēts iegūt:

- vecākaugu līniju bāzes sēklu, laukaugu sugas augu skaits, kas acīmredzami nav tipiski attiecīgā vienkāršā krustojuma hibrīdam vai sintētiskai šķirnei, nedrīkst pārsniegt vienu augu uz trīsdesmit kvadrātmetriem;
- hibrīdās šķirnes sertificētu sēklu, laukaugu sugas augu skaits, kas acīmredzami nav tipiski attiecīgā vienkāršā krustojuma hibrīdam, nedrīkst pārsniegt vienu augu uz desmit kvadrātmetriem.

Rudzu (*Secale cereale*) pēcpārbaudes lauciņos:

- kur paredzēts iegūt bāzes sēklu, to augu (vienkāršo krustojumu hibrīdu) skaits, kas pēcpārbaudē acīmredzami ir uzskatāmi par netipiskiem attiecīgā vienkāršā krustojuma hibrīdai šķirnei, nedrīkst pārsniegt sešus augus uz 1000 augiem;
- kur paredzēts iegūt sertificētu sēklu, hibrīdam ir jābūt pietiekami atbilstošam šķirnei, un augam ir jāatbilst hibrīdās šķirnes pazīmēm laikā, kad valsts pilnvarotā iestāde to iekļāvusi sarakstā.

10. Šķirnes tīrības noteikšana

Šķirnes tīrību nosaka saskaņā ar apstiprinātu metodi, kas atbilst uzturēšanas sistēmai. Ir jāveic vismaz viens no šiem novērtējumiem:

- a) hibriditātes mērījumi hibrīdās šķirnes sēklaudzēšanas laukā (sk. iepriekš 8.5.2. punkta prasības); tie jāskata kopā ar citiem vērtējumiem, tostarp lauka apskates rezultātiem un izolācijas attālumu pārbaudi. Ir jāņem vērā, ka hibriditāte nav tas pats, kas šķirnes tīrība, un starp šiem rādītājiem nav jābūt ciešai korelācijai;
- b) pēcnovākšanas pārbaude, ko veic pirms sertifikācijas, izmantojot attiecīgu starptautiski atzītu hibrīdo sēklu, izņemot rudzus, testu.

---

3. PIELIKUMS

SERTIFIKĀTU UN SĒKLU PARTIJU ATSAUCES NUMURI

1. Ir vēlams, lai starptautiskajā tirdzniecībā atsaucē numuriem, lai tos varētu ērtāk identificēt, būtu izstrādāts standartizēts modelis.
2. Saskaņā ar *ISO 3166-1* trīs burtu kodu tiek norādīta sertifikācijas valsts. Ja valstī ir vairāk nekā viena pilnvarotā iestāde, jāpievieno attiecīgie sākuma burti, tomēr šajā gadījumā jāievēro, lai nerastos pretrunas ar iepriekšminēto kodu.
3. Pārējo atsaucē numura daļu izmanto, lai sēklu partiju atšķirtu no citām tajā pašā valstī ievāktām partijām. Parasti ir ērti veidot atsaucē numurus, kas sastāv no vienāda ciparu skaita. To var panākt, iepriekš izvērtējot, cik daudz sēklu partiju varētu tikt sertificētas, un pievienojot attiecīgo nulļu skaitu. Piemēram, ja izdoto sertifikātu skaits nepārsniegs 9 999, pirmajam tiek piešķirts numurs 0001, desmitais būs 0010 utt. Jāraugās, lai netiktu sajaukti atsaucē numuri, kas piešķirti dažādām sēklu partijām dažādos gados (ražas gada norādīšanai var izmantot burtu kodus).

---

4. PIELIKUMS

ESAO ETIĶETES VAI SĒKLU SAIŅOJUMU MARĶĒJUMA SPECIFIKĀCIJAS

1. Apraksts

1.1. Tips. Etiķetes var būt gan uzlīmējamās, gan neuzlīmējamās. Informācija var būt uzdrukāta vienā pusē vai abās pusēs.

1.2. Forma. Etiķetēm jābūt taisnstūrveida.

1.3. Krāsa. Etiķetēm jābūt šādās krāsās:

- pirmsbāzes sēklai – baltā ar diagonālu violetu svītru;
- bāzes sēklai – baltā;
- sertificētas sēklas 1.paaudzei – zilā;
- sertificētas sēklas 2. un turpmākajām paaudzēm – sarkanā;
- līdz galam nesertificētai sēklai – pelēkā.

Uz visām sarkanajām etiķetēm un visām sertificētas sēklas 2. un turpmāko paaudžu pelēkajām etiķetēm jānorāda attiecīgās paaudzes numurs.

Viens etiķetes gals vismaz 3 cm joslā jāiekrāso melnā krāsā, pārējo etiķeti atstājot krāsainu.

1.4. Materiāls. Izmantotajam materiālam jābūt pietiekami izturīgam, lai lietošanas laikā to nevarētu sabojāt.

2. Atsauce uz ESAO shēmu

Atsaucei uz ESAO shēmu jābūt uzdrukātai angļu un franču valodā etiķetes melnajā joslā vai sēklu saiņojuma ārpusē (sk. 9. panta 1.2. punktu). Uzrakstam jābūt šādam: "*OECD Seed Scheme*" un "*Systeme de l'OECD pour les Semences*".

3. Informācija uz etiķetes

3.1. Obligātā informācija

Etiķetes krāsainajā daļā (baltajā, zilajā, sarkanajā vai pelēkajā) ar melniem burtiem jānorāda šāda informācija:

- pilnvarotās iestādes nosaukums un adrese,
- sugas nosaukums (latīņu valodā),
- šķirnes nosaukums,
- kategorija (pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas sēklas 1., 2. vai cita paaudze),

-
- partijas atsauces numurs (sk. 3. pielikumu),
  - ražošanas valsts (ja sēkla iepriekš ir bijusi marķēta kā līdz galam nesertificēta sēkla),
  - atzīme par pārsaiņošanu un atkārtotu etiķetēšanu (ja vajadzīgs).

Līdz galam nesertificētas sēklas etiķetē jābūt norādei

- "*Not Finally Certified Seed*" („Līdz galam nesertificēta sēkla”).

Pirmsbāzes sēklas etiķetē jābūt norādei par paaudžu skaitu pirms sertificētas sēklas 1. paaudzes.

Hibrīdās šķirnes bāzes sēklas etiķetē var norādīt, vai no tās ir paredzēts iegūt putekšņus veidojošos vecākaugus vai sēklu vecākaugus. Ja šādas sēklas vecākaugu materiāls ir šķirne, kas iekļauta shēmai atbilstošajā oficiālajā nacionālajā šķirņu sarakstā, jānorāda tās nosaukums. Pēc izvēles var norādīt arī galarezultātā iegūtās hibrīdās šķirnes nosaukumu. Ja vecākaugu materiāls nav iekļauts šādā sarakstā, šķirnes galarezultātā iegūtās hibrīdās šķirnes nosaukums ir jānorāda, pievienojot vārdu “komponents”. Jāpievieno vecākaugu materiāla nosaukums; pēc vēlēšanās to var norādīt, izmantojot kodu. Sertificētas sēklas etiķetē jābūt hibrīdās šķirnes nosaukumam, pievienojot vārdu "hibrīds".

3.2. Atvēlētajam laukumam un burtu lielumam jābūt pietiekami lielam, lai etiķeti varētu viegli izlasīt.

3.3. Ja informācija neizdzēšamā veidā ir norādīta uz saiņojuma, informācijas izkārtojuma un iezīmētajai platībai pēc iespējas jāatgādina etiķete.

3.4. Papildu informācija uz oficiālās etiķetes

3.4.1. Oficiālā papildu informācija

Jebkuru etiķetes vietu, kurā nav 3.1. punktā norādītās informācijas, var izmantot papildu informācijas izvietošanai atbilstoši pilnvarotās iestādes ieskatam. Tomēr šāda informācija jānorāda, izmantojot burtus, kuru izmērs nepārsniedz obligātās informācijas norādei izmantotos burtus. Tai jābūt ļoti konkrētai un jāattiecas tikai uz sēklu, kas ir sertificēta saskaņā ar ESAO sēklu shēmu. Etiķeti vai saiņojuma laukumu, uz kura neizdzēšamā veidā ir norādīta obligātā informācija, nedrīkst izmantot reklāmas izvietošanai.

3.4.2. Neoficiālā papildu informācija

Saskaņā ar ražotājas valsts attiecīgās pilnvarotās iestādes ieskatiem var izvietot svītrkodus oficiālās etiķetes perifērijā neoficiālajai informācijai paredzētajā laukumā, kas aizņem ne vairāk kā 20 procentus no visas etiķetes, uz citas krāsas fona ar atzīmi “*Information contained within this space is non-official, non-endorsed and not verified by the National Designated Authority*” (Šajā laukumā izvietotā informācija ir neoficiāla, valsts pilnvarotā iestāde to nav apstiprinājusi un pārbaudījusi).

4. Valodu versijas

Visai informācijai jābūt vai nu angļu, vai franču valodā, izņemot atsauci uz shēmu, kam jābūt gan angļu, gan franču valodā, kā tas iepriekš norādīts 2. punktā. Ja to uzskata par vēlamu, var

---

pievienot tulkojumu jebkurā citā valodā.

---

5. PIELIKUMS

SERTIFIKĀTA PARAUGS UN ANALĪŽU REZULTĀTI

A) SERTIFIKĀTA PARAUGS

Sertifikātam jāsaturs visa turpmāk minētā informācija, bet precīzs teksta izkārtojums ir pilnvarotās iestādes ziņā.

Sertifikāts, kas izsniegts saskaņā ar ESAO shēmu labības sēklas šķirņu sertifikācijai starptautiskajā tirdzniecībā

Sertifikāta izsniedzējas pilnvarotās iestādes nosaukums:

Partijas atsauces numurs:

Suga:

Šķirne:

Norāde par pārsaiņošanu un atkārtotu etiķetēšanu (atbilstošos gadījumos):

Saiņojumu skaits un deklarētais sēklas partijas svars:

Sēklas partija ar šo atsauces numuru ir ražota saskaņā ar ESAO labības sēklas shēmu un ir atzīta/atzīta pagaidu kārtībā par²:

- pirmsbāzes sēklu – (balta etiķete ar diagonālu violetu svītru);
- bāzes sēklu – (balta etiķete/ pelēka etiķete);
- sertificētas sēklas 1. paaudzi – (zila etiķete/ pelēka etiķete);
- sertificētas sēklas³ ....paaudzi – (sarkana etiķete/ pelēka etiķete).

Paraksts:

Vieta un datums:

---

² Lieko svītrot.

³ Norādīt paaudzes kārtas numuru.

B) ANALĪŽU REZULTĀTI

Laboratorijas analīžu rezultāti, ja vien iespējams, jāizsniedz, norādot starptautiskā sēkļu partijas sertifikātā, kas ir oranžā vai zaļā krāsā un kas piešķirts saskaņā ar Starptautiskās sēkļu kontroles asociācijas (*ISTA*) noteikumiem.

Valstis, kas nevēlas izmantot Asociācijas izsniegtos sertifikātus, var izmantot tos kā paraugus laboratorijas analīžu rezultātu atspoguļošanai atbilstoši shēmas noteikumiem un norādījumiem. Paraugu kopijas var saņemt:

International Seed Testing Association (ISTA)
Zürichstrasse 50, P.O. Box 308
CH-8303 Bassersdorf,
Switzerland
Tālrunis: +41 1 838 60 00
Fakss: +41 1 838 60 01
E-pasts: ista.office@ista.ch

ISTA sertifikātus drīkst lietot tikai tās valstis, kam Asociācija ir devusi pilnas tiesības to darīt. Pārējām valstīm, kas izmanto sertifikātu kā paraugu rezultātu atspoguļošanai, jānodrošina, lai būtu skaidri redzama tā atšķirība no oranžā vai zaļā sertifikāta. Piemēram, sertifikātā nedrīkst būt norādīta atsauce uz *ISTA*, un sertifikāts nedrīkst būt uz oranža vai zaļa papīra.

---

6. PIELIKUMS

SERTIFIKĀCIJAI PAREDZĒTO LABĪBAS SUGU SARAKSTS SASKAŅĀ AR ESAO SĒKLU SHĒMU

Botāniskais nosaukums	Nosaukums franču valodā	Nosaukums angļu valodā
AVENA spp.:		
AVENA SATIVA L. [<i>tostarp A. byzantina</i>]	AVOINE, AVOINE BYZANTINE	OATS, RED OAT
AVENA NUDA L.	AVOINE NUE	SMALL NAKED OAT, HULLESS OAT
AVENA STRIGOSA Schreb.	AVOINE RUDE	BLACK OAT, BRISTLE OAT
ELEUSINE CORACANA (L.) <i>Gaertn</i>	ÉLEUSINE	FINGER MILLET
FAGOPYRUM ESCULENTUM <i>Moench</i>	SARRASIN	BUCKWHEAT
HORDEUM VULGARE (L.)	ORGE	BARLEY
ORYZA SATIVA (L.)	RIZ	RĪSI
PHALARIS CANARIENSIS (L.)	ALPISTE	CANARY GRASS
SECALE CEREALE (L.)	SEIGLE	RYE
TRITICUM AESTIVUM (L.) <i>emend. Fiori et Paol.</i>	BLÉ TENDRE	WHEAT
TRITICUM DURUM <i>Desf.</i>	BLÉ DUR	DURUM WHEAT
TRITICUM SPELTA (L.)	ÉPAUTRE	SPELT WHEAT
X TRITICOSECALE <i>Wittm.</i>	TRITICALE	TRITICALE

7. PIELIKUMS

TO VALSTU SARAKSTS, KAM IR TIESĪBAS SERTIFICĒT LABĪBAS SĒKLU

ALBĀNIJA	C(2005)170	21/12/05
AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS	C(74)85	06/05/74
APVIENOTĀ KARALISTE	C(86)73	15/11/85
ARGENTĪNA	C(82)15	02/03/82
AUSTRĀLIJA	C(80)40	27/02/80
AUSTRIJA	C(87)213/Galīgā redakcija	16/02/88
BELĢIJA	C(79)189	09/10/79
BOLĪVIJA	C(96)169/Galīgā redakcija	16/12/96
BRAZĪLIJA	C(99)174/Galīgā redakcija	10/12/99
BULGĀRIJA	C(79)168	17/08/79
ČEHIJAS REPUBLIKA	C(93)131/Galīgā redakcija	02/06/94
ČĪLE	C(72)56	22/02/72
DĀNIJA	C(85)143	10/05/85
ĒĢIPTS	C(98)178/Galīgā redakcija	01/12/98
FRANCIJA	C(86)71	13/08/85
GRIEĶIJA	C(85)148	05/06/85
HORVĀTIJA	C(94)205/Galīgā redakcija	12/01/95
IGAUNIJA	C(97)187/Galīgā redakcija	23/10/97
ĪSLANDE	*	
ITĀLIJA	C(84)137	25/09/84
IZRAĒLA	C(78)236	11/01/79
ĪRIJA	C(73)171	04/04/73
JAUNZĒLANDE	C(76)213	02/12/76
KANĀDA	C(88)18/Galīgā redakcija	20/10/88
KENIJA	C(73)35	15/02/73
KIRGĪZIJA	C(2005)169	21/12/05
KRIEVIJAS FEDERĀCIJA	C(2001)266	29/11/01
LATVIJA	C(2001)264	29/11/01
LIETUVA	C(99)173/Galīgā redakcija	10/12/99
LUKSEMBURGA	*	
MAROKA	C(88)196/Galīgā redakcija	26/01/89
MEKSIKA	C(2001)288	22/01/02
NĪDERLANDE	C(88)184/Galīgā redakcija	09/02/89
NORVĒGIJA	C(86)77	22/01/86
POLIJA	C(80)194	13/02/80
PORTUGĀLE	C(88)15/Galīgā redakcija	20/10/88
RUMĀNIJA	C(70)190	12/12/70
SERBIJA	C(2001)265	29/11/01
SLOVĀKIJA	C(93)129/Galīgā redakcija	02/06/94
SLOVĒNIJA	C(96)170/Galīgā redakcija	16/12/96
SOMIJA	C(89)165/Galīgā redakcija	07/11/89
SPĀNIJA	C(70)176	03/11/70
ŠVEICE	C(93)183/Galīgā redakcija	08/02/94
TUNISIJA	C(78)100	07/08/78
TURCIJA	C(88)46/Galīgā redakcija	20/10/88
UGANDA	C(2004)210	24/01/05
UNGĀRIJA	C(70)196	17/12/70

URUGVAJA	C(94)22/Galīgā redakcija	08/04/94
VĀCIJA	C(87)61/Galīgā redakcija	16/02/88
ZIMBABVE	C(92)54/Galīgā redakcija	30/04/92
ZVIEDRIJA	C(86)75	09/12/85

* valstis, kas ir ESAO dalībvalstis bez oficiāla paziņojuma

---

8. PIELIKUMS

NOSACĪJUMI LAUKU APSKATĒM, KO SĒKLU SERTIFIKĀCIJAS PROCESĀ OFICIĀLĀ UZRAUDZĪBĀ VEIC PILNVAROTAS PERSONAS UN LABORATORIJAS

A) Sēklu lauka apskate, ko oficiālā uzraudzībā veic pilnvaroti inspektori

1. Ja tiek audzēta sēkla, ko drīkst sertificēt kategorijā "sertificēta sēkla", pilnvarotā iestāde var apstiprināt pilnvarotas personas veikt lauku apskates oficiālā uzraudzībā. Šīs apskates tiek uzskatītas par līdzvērtīgām oficiālajām apskatēm, ja ir ievēroti turpmāk minētie nosacījumi.

2. Ja apskati veic pilnvaroti inspektori, tiem ir vajadzīga atbilstošā kvalifikācija, kas iegūta tādas pašas apmācības rezultātā, kādu ir guvuši oficiāli inspektori, vai arī viņu kompetences līmenim jābūt apstiprinātam, kārtojot oficiālus eksāmenus. Pilnvarotajiem inspektori ir jānodod zvērests vai jāparaksta paziņojums, ka tās apņemas ievērot noteikumus, kas jāievēro, veicot oficiālās apskates.

3. Pirmsbāzes un bāzes lauki jāapskata pilnvarotiem lauka inspektoriem.

4. Sertificētās sēklas paaudžu (C1, C2....) laukus var apskatīt pilnvaroti inspektori, ja minētās sēklas iepriekšējās bāzes sēklas paaudzes ir oficiāli noteiktajā kārtībā pārbaudītas saskaņā ar 6. panta 6.2. punkta prasībām.

5. Ja sertificētās sēklas paaudžu (C1, C2....) laukus apskata pilnvaroti inspektori, daļa šo lauku ir vēlreiz jāapskata oficiāliem inspektoriem. Kontrolapskašu proporciju nosaka pilnvarotā iestāde, lai atbilstoši novērtētu pilnvaroto inspektoru darbu. Šai proporcijai jāatbilst vismaz 5 %.

6. Pilnvarotajām iestādēm ir jānosaka sankcijas par noteikumu pārkāpumiem apskatēs, kas tiek veiktas oficiālā uzraudzībā. To noteiktajām sankcijām ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Sankcijās var paredzēt pilnvaru atņemšanu pilnvarotajiem inspektoriem, kas ar iepriekšēju nodomu vai netīšām ir pārkāpuši noteikumus, kas nosaka oficiālo pārbaudīšanu veikšanu. Šāda pārkāpuma gadījumā anulē pārbaudīto sēklu sertifikāciju, ja vien nevar pierādīt, ka šādas sēklas joprojām atbilst visām attiecīgajām prasībām.

B) Sēklu paraugu ņemšana (tostarp saiņojumu noslēgšana un marķēšana) un sēklu analīze, ko oficiālā uzraudzībā veic pilnvarotas personas vai laboratorijas

1. Principi

1.1. Pilnvarotā iestāde var pilnvarot personas, kas nav tieši un vienīgi tās pakļautībā, oficiālā uzraudzībā ņemt paraugus saskaņā ar shēmu (šīs personas turpmāk tiek sauktas par "sēklu paraugu ņēmējiem"). Arī laboratorijas var pilnvarot sēklu analīžu veikšanai saskaņā ar shēmu.

1.2. Paraugu ņemšanu, sēklu saiņojumu noslēgšanu un marķēšanu var uzticēt pilnvarotām personām. Turpmāk izklāstītie noteikumi attiecas arī uz shēmu noteikumos un norādījumos iekļautajiem pantiem par sēklu paraugu ņemšanu, sēklu saiņojumu noslēgšanu un marķēšanu, kā arī sēklu analīzi.

1.3. Uzskata, ka valstis, kas sertifikācijas gaitā veic pilnvarošanas procedūras, ir izpildījušas visus shēmas noteikumus un norādījumus, tostarp saistības par atbilstību vai stingru atbilstību.

1.4. Pilnvarotās iestādes nedrīkst liegt atļauju pavairot sēklas ārpus to izcelsmes valsts, tikai pamatojoties uz to, ka valstī, kurā sēklas ir paredzēts pavairot, pilnvarojums ir piešķirts pilnvarotai personai vai laboratorijai.

2. Darbības joma

Pilnvarojums var attiekties uz visu ESAO šķirņu sarakstā iekļaujamo dzimtu un sugu sēklas sertifikāciju pilnvarotās iestādes noteiktajos ietvaros attiecībā uz darbībām, sugām, sēklas kategorijām, personām, sēklas audzēšanas uzņēmumiem un laboratorijām.

3. Paraugu ņemšana no sēklas partijām

3.1. Pilnvarotie sēklu paraugu ņēmēji

3.1.1. Sēklu paraugus ņem paraugu ņēmēji, ko šim mērķim pilnvarojusi pilnvarotā iestāde, pamatojoties uz 3. sadaļas 1. punkta 2. līdz 5. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

3.1.2. Sēklu paraugu ņēmējiem ir vajadzīga atbilstoša tehniskā kvalifikācija, kas iegūtaursos atbilstoši nosacījumiem, ko izvirza oficiālajiem sēklu ņēmējiem, un ir apstiprināta, nokārtojot oficiālus eksāmenus.

3.1.3. Viņi ņem sēklu paraugus saskaņā ar pašreiz pieņemtajām starptautiskajām metodēm, ko atzinusi pilnvarotā iestāde.

3.1.4. Par sēklu paraugu ņemšanas telpu un aprīkojuma atbilstību šim mērķim sava pilnvarojuma ietvaros pilnvarotajai iestādei ir jāsniedz oficiāls atzinums.

3.1.5. Sēklu paraugu ņēmēji ir

- a) neatkarīgas fiziskas personas vai
- b) personas, ko nodarbina fiziskas vai juridiskas personas, kuru darbība nav saistīta ar sēklu ražošanu, sēklu audzēšanu, sēklu apstrādi vai sēklu tirdzniecību, vai
- c) personas, ko nodarbina fiziskas vai juridiskas personas, kuru darbība ir saistīta ar sēklu ražošanu, sēklu audzēšanu, sēklu apstrādi vai sēklu tirdzniecību.

Gadījumā, kas norādīts c) apakšpunktā, sēklu paraugu ņēmējs var ņemt paraugus tikai no sava darba devēja vārdā ražotajām sēklu partijām, ja vien starp viņa darba devēju, sertifikācijas pieteikuma iesniedzēju un pilnvaroto iestādi nav citas vienošanās.

3.2. Oficiālā uzraudzība

3.2.1. Sēklu paraugu ņēmēju darbība notiek atbilstošā pilnvarotās iestādes uzraudzībā un tajā atbilstoši iekļauta kontrolparaugu ņemšana un procesa uzraudzība. Ja paraugu ņemšana notiek automatizēti, uzraudzībā ir iekļauta pilnvarotās iestādes atbilstoši veikta pārraudzība, kas ietver regulāras speciālo zināšanu un to izmantošanas pārbaudes. Pārbaudes veic paraugu ņemšanas vietā paraugu ņemšanas laikā.

3.2.2. Noteiktai daļai sēklu partiju, kas ir pieteiktas oficiālai sertifikācijai, kontrolparaugus ņem oficiāli sēklu paraugu ņēmēji. Kopumā šajā daļā pēc iespējas vienmērīgi jābūt

---

pārstāvētām fiziskajām un juridiskajām personām, kas pieteikušas sēklu sertifikācijai, bet to var arī izvēlēties, lai pārliecinātos par konkrētiem gadījumiem, kas vieš šaubas. Šai proporcijai ir jābūt vismaz 5 %. Kontrolparaugi nav jāņem no sēklu partijām, kuru paraugi ir ņemti automatizētā veidā.

4. Sēklu analīze

4.1. Pilnvarotās laboratorijas

4.1.1 Sēklu testēšanu veic sēklu testēšanas laboratorijās, ko šim mērķim pilnvarojusi pilnvarotā iestāde, pamatojoties uz 4. sadaļas 1. punkta 2. līdz 5. apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

4.1.2. Laboratorijai jābūt iekārtotai telpās un tajā ir jābūt aprīkojumam, ko pilnvarotā iestāde savu pilnvaru ietvaros ir oficiāli atzinusi par apmierinošu sēklu testēšanas vajadzībām.

4.1.3. Laboratorijā ir jābūt atbildīgajam sēklu analītiķim, kas tieši atbild par tehniskajām darbībām laboratorijā un kam ir vajadzīgā kvalifikācija sēklu testēšanas laboratorijas darba tehniskajai vadībai. Laboratorijas sēklu analītiķim ir jābūt vajadzīgajai tehniskajai kvalifikācijai, kas iegūtaursos atbilstoši nosacījumiem, ko izvirza oficiālajiem sēklu analītiķiem, un ir apstiprināta, nokārtojot oficiālus eksāmenus.

4.1.4. Sēklu testēšanu laboratorijā veic saskaņā ar pašreiz pieņemtajām starptautiskajām metodēm, ko atzinusi pilnvarotā iestāde.

4.1.5. Laboratorija ir šāda:

- a) neatkarīga laboratorija vai
- b) sēklu uzņēmumam piederoša laboratorija.

Gadījumā, kas norādīts b) apakšpunktā, laboratorijā var testēt sēklu tikai no attiecīgā uzņēmuma vārdā ražotajām sēklu partijām, ja vien starp sēklu uzņēmumu, sertifikācijas pieteikuma iesniedzēju un pilnvaroto iestādi nav citas vienošanās.

4.2. Oficiālā uzraudzība

4.2.1. Laboratorijā veikto sēklu testēšanu atbilstoši uzrauga pilnvarotā iestāde. Uzraudzībā ir iekļauta kontrolanalīžu veikšana un regulāras pārbaudes attiecībā uz speciālajām zināšanām, to izmantošanu, rezultātu apstrādi un reaģēšanu uz neatbilstību.

4.2.2. Noteiktai daļai sēklu partiju, kas ir pieteiktas oficiālajai sertifikācijai, veic kontroltestus, testējot tās oficiāli noteiktajā kārtībā. Kopumā šajā daļā pēc iespējas vienmērīgi jābūt pārstāvētām fiziskajām un juridiskajām personām, kas pieteikušas sēklu sertifikācijai, bet to var arī izvēlēties, lai pārliecinātos par konkrētiem gadījumiem, kas vieš šaubas. Šai proporcijai ir jābūt vismaz 5 %.

4.2.3. Pilnvarotā iestāde salīdzina oficiāli noteiktajā kārtībā testēto sēklu paraugus ar paraugiem no tās pašas sēklu partijas, kas testēti oficiālajā uzraudzībā. Salīdzinājumā obligāti ir iekļauti testu rezultāti attiecībā uz analītisko tīrību un dīdzību.

---

9. PIELIKUMS

KĀRTĪBA, KĀDĀ SHĒMA IR PAPLAŠINĀMA, LAI LAUKA APSKATES VAJADZĪBĀM TAJĀ IEKĻAUTU ŠĶIRNES, KAS TIEK PĒTĪTAS IEKĻAUŠANAI NACIONĀLAJĀ SARAKSTĀ

1. Attiecībā uz šķirni, kas tiek pētīta iekļaušanai nacionālajā sarakstā, sēklas pavairotājas valsts pilnvarotā iestāde var veikt lauka apskati, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

- a) ja to ir īpaši lūdzis šķirnes audzētājs, kad sēklu pavairošana notiek valstī, kurā veic izpēti, un
- b) ja izpētes valsts pilnvarotās iestādes ir izteikušas lūgumu sniegt palīdzību, kad pavairošana notiek ārpus šīs valsts.

Ja pavairošana notiek izpētes valstī [1. a) gadījums], lauka apskati veic pilnvarotā iestāde saskaņā ar tiem pašiem noteikumiem kā attiecībā uz reģistrētām šķirnēm.

Ja pavairošana notiek ārpus izpētes valsts [1. b) gadījums], piemēro 2. līdz 6. punktā minētos noteikumus.

2. Lūgums sniegt palīdzību attiecas tikai uz lauka apskati, lai pārliecinātos par atbilstību sēklu audzēšanas noteikumiem saskaņā ar ESAO shēmu prasībām.

3. Par pavairošanai izmantotās pirmsbāzes un bāzes sēklas šķirnes identitātes pārbaudi atbild tās valsts pilnvarotā iestāde, kurā tiek veikti testi, lai noteiktu šķirnes atšķirīgumu, stabilitāti un viendabīgumu.

4. Veicot lauka apskati, šķirnes tīrību pārbauda, izmantojot šķirnes pagaidu aprakstu, kas pamatojas uz šķirnes atšķirīguma, stabilitātes un viendabīguma testiem un ko nodrošina izpētes valsts pilnvarotā iestāde.

5. Par galīgo sertifikāciju atbild izpētes valsts pēc tam, kad šķirne ir reģistrēta nacionālajā sarakstā.

6. Saskaņā ar izpētes valsts pilnvarotās iestādes lēmumu, vienojoties ar šķirnes uzturētāju, pavairošanas valstī ražoto sēklu

- nosūta uz izpētes valsti galīgajai sertifikācijai (šajā gadījumā sēklai saskaņā ar ESAO noteikumiem piešķir pelēku etiķeti, uz kuras ir norādīts šķirnes pagaidu nosaukums un uzraksts "*Not Finally Certified Seed - Variety Still Under Registration Testing*" („Līdz galam nesertificēta sēkla – šķirne tiek testēta reģistrācijai”), vai arī
- galīgi sertificē pilnvarotā iestāde pavairošanas valstī pēc tam, kad šķirne ir reģistrēta saskaņā ar ESAO noteikumiem, pie kam tās oficiālais nosaukums ir tas, ko norādījusi reģistrācijas valsts pilnvarotā iestāde.

7. Hibrīdšķirņu gadījumā 1. līdz 6. punktā minētie nosacījumi attiecas arī uz vecākaugu komponentiem.